

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

26 січня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 151/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі:

головуючого – Патрюка М.В.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Весельської Т.Ф., Заріцької А.О., Луцюка П.С., Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Устименко В.Є., Шиловой Т.С.,

розглянувши питання про відкриття дисциплінарної справи стосовно судді господарського суду Харківської області Присяжнюка Олексія Олексійовича за зверненням адвоката Балабана І.А.,

встановила:

У червні 2014 року на адресу Комісії надійшло звернення адвоката Балабана І.А. щодо поведінки судді господарського суду Харківської області Присяжнюка О.О., наслідком якої може бути притягнення його до дисциплінарної відповідальності.

Заявник зазначає, що суддя Присяжнюк О.О. упереджено розглядав справу № 922/2479/13, підтвердженням чому є прийняття до розгляду позовної заяви без сплати судового збору, відкриття провадження та прийняття рішення у цій справі без сплати у встановленому порядку судового збору. На думку заявника, суддя Присяжнюк О.О. прийняв завідомо незаконне рішення, що підтверджено судом касаційної інстанції.

З урахуванням викладених обставин заявник просить відкрити стосовно судді Присяжнюка О.О. дисциплінарну справу та направити до Вищої ради юстиції рекомендацію для вирішення питання щодо внесення подання про звільнення його з посади судді за порушення присяги.

28 березня 2015 року набрав чинності Закон України "Про забезпечення права на справедливий суд" (далі - Закон), яким Закон України "Про судоустрій і статус суддів" викладено у новій редакції. Відповідно до пункту 8 розділу II Закону (Прикінцеві та перехідні положення) заяви та скарги, подані до набрання чинності Законом, а також дисциплінарні провадження щодо суддів, розпочаті до набрання чинності Законом, здійснюються відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" у редакції, що діяла на момент подачі відповідної заяви (скарги), відкриття відповідного дисциплінарного провадження.

Ураховуючи наведене, дисциплінарне провадження за даним зверненням здійснюється за Законом України "Про судоустрій і статус суддів" у редакції 2010 року.

Відповідно до статті 86 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" членом Комісії проведено перевірку викладених у зверненні фактів та обставин.

Розглянувши висновок члена Комісії та зібрані під час перевірки матеріали, заслухавши доповідача, Комісія дійшла висновку, що у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді Присяжнюка О.О. необхідно відмовити з таких підстав.

Установлено, що ухвалою судді господарського суду Харківської області Присяжнюка О.О. від 18 червня 2013 року порушено провадження у справі № 922/2479/13 за позовною заявою ТОВ "Ізобуд" до ТОВ "Трейдінгова компанія "Ізобуд", ТОВ "Мастерпласт Україна" та ТОВ "Сі Ейч Корпорейшн" про визнання недійсними договорів про заміну боржника та поруки. Справу призначено до розгляду на 09 липня 2013 року.

Ухвалою суду від 09 липня 2013 року прийнято до розгляду уточнену позовну заяву, згідно з якою, крім визнання недійсними договорів, позивач просив застосувати наслідки нікчемного правочину (договору про заміну боржника) та повернути сторони договору у попередній стан. За клопотанням позивача та відповідача ТОВ "Мастерпласт Україна" розгляд справи відкладено на 13 серпня 2013 року.

Рішенням господарського суду Харківської області від 13 серпня 2013 року у справі № 922/2479/13 в задоволенні клопотань відповідача ТОВ "Мастерпласт Україна" про передачу матеріалів справи за територіальною підсудністю до господарського суду Закарпатської області та застосування позовної давності стосовно вимог щодо визнання договору про заміну боржника недійсним відмовлено. Позов задоволено повністю, визнано недійсними договори про заміну боржника та поруки, повернуто сторони у попередній стан, що існував до укладання договору про заміну боржника, стягнуто з ТОВ "Мастерпласт Україна" на користь позивача 2294,00 грн витрат зі сплати судового збору.

Постановою Харківського апеляційного господарського суду від 02 грудня 2013 року в задоволенні апеляційної скарги ТОВ "Мастерпласт Україна" відмовлено, рішення господарського суду Харківської області від 13 серпня 2013 року у справі № 922/2479/13 залишено без змін.

Постановою Вищого господарського суду України від 28 травня 2014 року касаційну скаргу ТОВ "Мастерпласт Україна" задоволено частково, рішення господарського суду Харківської області від 13 серпня 2013 року та постанову Харківського апеляційного господарського суду від 02 грудня 2013 року скасовано, справу № 922/2479/13 направлено на новий розгляд до господарського суду Харківської області.

Колегія суддів Вищого господарського суду України вважала, що судами попередніх інстанцій безпідставно покладено в основу судових рішень у даній справі висновки щодо нікчемності частини спірного договору про заміну боржника, викладені в рішенні господарського суду міста Києва у справі № 6/607, оскільки визнання недійсним договору про заміну боржника не було предметом розгляду у цій справі. До того ж такий висновок є лише правовою позицією суду і не може вважатись преюдиційним фактом відповідно до статті 35 Господарського процесуального кодексу України. Водночас належна правова мотивація позиції суду щодо визначення приписів пункту 3 договору про заміну боржника як договору міни в оскаржуваних процесуальних документах відсутня. При цьому судами не надано належної правової

оцінки умовам договору про заміну боржника, зокрема посиланню у пункті 3 на статтю 539 Цивільного кодексу України щодо встановлення у цьому договорі альтернативного зобов'язання нового боржника, у зв'язку з чим суди помилково протлумачили пункт 4 останнього як похідний від зобов'язання передати квартири, а вказані у ньому кошти - як відступні. З огляду на зазначене вище необґрунтованим є посилання судів на те, що без включення недійсної частини спірний договір не був би укладений сторонами та не застосовано до спірних правовідносин положення статті 217 Цивільного кодексу України.

Стосовно заяви відповідача ТОВ "Мастерпласт Україна" про застосування строку позовної давності колегія суддів Вищого господарського суду України вважає, що суди безпідставно застосували до спірних правовідносин частину 3 статті 261 Цивільного кодексу України, оскільки в даному випадку вимога про застосування наслідків нікчемного правочину є похідною від первісної вимоги - визнання недійсним договору про заміну боржника. Відповідно до пункту 2.8 постанови Пленуму Вищого господарського суду України від 29 травня 2013 року № 11 "Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними" щодо вимог, пов'язаних з визнанням правочинів недійсними, застосовується загальна позовна давність, а за позовами про застосування наслідків нікчемного правочину (повернення коштів, іншого майна тощо) позовна давність починається не від дня вчинення такого правочину, а від дня, коли почалося його виконання. Тобто мова йде про випадок, коли вимога про застосування наслідків недійсного правочину є основною, а не похідною, як у спорі у даній справі.

З урахуванням викладеного судом касаційної інстанції вказано місцевому господарському суду при новому розгляді справи врахувати викладене, всебічно і повно з'ясувати та перевірити всі фактичні обставини справи, надати об'єктивну оцінку доказам, які мають юридичне значення для її розгляду, правильно застосувати норми матеріального права, які регулюють спірні правовідносини.

У своїх поясненнях суддя Присяжнюк О.О. зазначив, що при визначенні розміру судового збору він дійшов висновку, що заявлені у даній справі позовні вимоги не підлягають вартісній оцінці згідно з вимогами статті 55 Господарського процесуального кодексу України і є немайновими, оскільки вони не стосуються питання стягнення коштів або витребування майна. При цьому жоден з представників сторін під час розгляду справи заперечень щодо віднесення заявлених позовних вимог до вимог немайнового характеру не висловлював, питання про можливе неправильне визначення розміру судового збору учасники судового процесу не піднімали та спору з цього приводу не виникало. Також учасники судового процесу заяв про відвід судді не подавали. З урахуванням викладеного суддя Присяжнюк О.О. вважає, що доводи у поданій до Комісії скарзі про його упередженість є надуманими.

Відповідно до частини другої статті 83 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" скасування або зміна судового рішення не тягне за собою дисциплінарної відповідальності судді, який брав участь у його ухваленні, крім випадків, коли порушення допущено внаслідок умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до службових обов'язків.

Оскарживши рішення господарського суду Харківської області від 13 серпня 2013 року та постанову Харківського апеляційного господарського суду від 02 грудня 2013 року у справі № 922/2479/13, ТОВ "Мастерпласт Україна" реалізувало своє право на оскарження судових рішень судів першої та апеляційної інстанцій.

Умисного порушення суддею Присяжнюком О.О. норм права чи неналежного його ставлення до службових обов'язків судом касаційної інстанції не встановлено.

Підстави дисциплінарної відповідальності судді визначено статтею 83 Закону України "Про судоустрій і статус суддів".

Оскільки в діях судді Присяжнюка О.О. не вбачається ознак дисциплінарного проступку, передбаченого статтею 83 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", підстави для відкриття дисциплінарної справи стосовно нього відсутні.

Керуючись статтями 83-86, 91, 97 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", Комісія

вирішила:

відмовити у відкритті дисциплінарної справи стосовно судді господарського суду Харківської області Присяжнюка Олексія Олексійовича за зверненням адвоката Балабана І.А.

Головуючий

М.В. Патрюк

Члени Комісії:

В.І. Бутенко

Т.Ф. Весельська

А.О. Заріцька

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

В.Є. Устименко

Т.С. Шилова